

Centraal College Medische Specialismen

Besluit van 12 april 2010 houdende de opleidings- en erkenningseisen voor het medisch specialisme oogheelkunde*

(Besluit oogheelkunde)

Het Centraal College Medische Specialismen,

gelet op artikel 14, tweede lid, onder d, van de Wet op de beroepen in de individuele gezondheidszorg en artikel 14 van de Regeling specialismen en profielen geneeskunst van de Koninklijke Nederlandse Maatschappij tot bevordering der Geneeskunst;

gezien het advies van het federatiebestuur van de Koninklijke Nederlandse Maatschappij tot bevordering der Geneeskunst, het Nederlands Oogheelkundig Gezelschap en de Medisch Specialisten Registratie Commissie;

BESLUIT:

---

* In de Staatscourant van 29 juli 2010, nr. 12013 is mededeling gedaan van de vaststelling van dit besluit.

Hoofdstuk A   **Algemene bepalingen**

A.1. Begripsomschrijvingen

In dit besluit wordt verstaan onder:

- a. oogheekunde: het specialisme dat zich richt op voorkomen, herkennen, diagnosticeren en behandelen van aandoeningen en ziekten van het oog en het visuele systeem, de oogleden, de traanwegen en de oogkas. Tevens valt hieronder deskundigheid op het terrein van orthoptie, optica en refractie;
- b. opleidingsplan: het opleidingsplan van het Nederlands Oogheekundig Gezelschap.

A.2. Opleidingsplan

De opleiding tot oogarts voldoet aan het opleidingsplan.

Hoofdstuk B   **De opleiding**

B.1. Duur

De duur van de opleiding bedraagt vijf jaar.

B.2. Specialismegebonden competenties

1. De opleiding is gericht op het bereiken van door het CCMS vastgestelde algemene competenties en specialismegebonden competenties.
2. De in het eerste lid bedoelde specialismegebonden competenties zijn vastgelegd in het opleidingsplan.

B.3. Structuur van de opleiding

1. De opleiding bestaat uit tien onderdelen van elk ten minste drie en ten hoogste negen maanden. Deze onderdelen zijn een uitwerking van de thema's, genoemd in artikel B.4.
2. De opleiding vangt aan met het onderdeel 'Inleiding tot de oogheekunde'. Het onderdeel 'de patiënt met cataract-2' wordt niet eerder gevolgd dan na het derde opleidingsjaar. In afwijking van het eerste lid heeft dit onderdeel een duur van zes tot negen maanden.
3. Met inachtneming van het bepaalde in het tweede lid, is de volgorde waarin en het moment waarop de overige acht onderdelen worden gevolgd, vrij.
4. Een aios kan een onderdeel wetenschappelijk onderzoek volgen.

B.4. Inhoud van de opleiding

De opleiding omvat de volgende thema's:

- a. inleiding tot de oogheekunde;
- b. de patiënt met een neuro-ophthalmologisch probleem;
- c. het kind met een oogafwijking of strabismus;
- d. de patiënt met een aandoening aan orbita, oogleden of traanwegen;
- e. de patiënt met een cornea of conjunctiva aandoening;
- f. de patiënt met uveïtis;
- g. de patiënt met glaucoom;
- h. de patiënt met cataract-1;
- i. de patiënt met een retina aandoening;
- j. de patiënt met cataract-2.

B.5. Plaats van de opleiding

1. De opleiding vindt plaats in een universitaire en een niet- universitaire opleidingsinrichting.
2. Ten minste zes maanden en ten hoogste twaalf maanden van de opleiding wordt gevolgd in een niet-universitaire opleidingsinrichting.
3. Refractiechirurgie uit het onderdeel 'de patiënt met een cornea of conjunctiva aandoening' kan plaatsvinden in een zelfstandig behandelcentrum oogheekunde.

B.6. Specialismespecifieke toetsing en beoordeling

1. Tijdens de opleiding wordt gebruik gemaakt van een mondelinge introductietoets, een jaarlijkse landelijke centrale en schriftelijke toets, het BeeldExamen Oogheekunde en de 360° feedback.
2. De mondelinge introductietoets, de jaarlijkse landelijke centrale en schriftelijke toets en het BeeldExamen Oogheekunde moeten met een voldoende worden afgerond conform het Reglement Toetsen opleiding

- Oogheelkunde.
3. De stereotest die wordt gebruikt om het stereoscopisch zien van de aios te bepalen, maakt onderdeel uit van de opleiding.

B.7. Verplichtingen aios

1. De aios neemt kennis van de theorie en de praktijk van maatschappelijke dienstverlening aan slechtzienden en blinden.
2. De aios woont in totaal ten minste drie wetenschappelijke vergaderingen van het NOG bij en ten minste één internationaal congres dat is geaccrediteerd door het NOG.
3. De aios houdt een complicatie- en resultaatregistratie bij van de vaardigheden.

Hoofdstuk C De erkenning tot opleidingsinrichting

C.1. Eisen opleidingsinrichting

Om voor erkenning als opleidingsinrichting in aanmerking te komen voldoet de instelling aan de volgende eisen:

- a. het aantal opnamen met inbegrip van het aantal dagbehandelingen bedraagt ten minste 400 per jaar met voldoende variatie in afwijkingen en voldoende differentiatie naar leeftijd en geslacht;
- b. het aantal operaties bedraagt ten minste 400 per jaar;
- c. het aantal licht- of laserbehandelingen bedraagt ten minste 200 per jaar;
- d. zij beschikt over een polikliniek waarbij het aantal nieuw ingeschreven poliklinische patiënten ten minste 2500 per jaar bedraagt;
- e. in de inrichting zijn werkzaam of kunnen als consulent worden geraadpleegd een anesthesioloog, een chirurg, een dermatoloog, een gynaecoloog, een internist, een keel-neus-oorarts, een kinderarts, een neurochirurg, een neuroloog, een plastisch chirurg, een psychiater, een radioloog, een reumatoloog en een tandarts, die is ingeschreven in het specialistenregister voor mondziekten en kaakchirurgie van de Nederlandse Maatschappij tot bevordering der Tandheelkunde;
- f. zij beschikt over een contactlensafdeling en een low-vision afdeling.

C.2. Verplichtingen opleidingsinrichting

Het aantal daadwerkelijk op de opleidingsafdeling werkzame aios voor de oogheelkunde uitgedrukt in fte's bedraagt ten hoogste 1,2 maal het gezamenlijk aantal oogartsen uitgedrukt in fte's dat in de opleidingsinrichting werkzaam en daadwerkelijk bij de opleiding betrokken is.

Hoofdstuk D Slotbepalingen

D.1. Overgangsbepaling

Artikel E.1. van het Kaderbesluit CCMS is van overeenkomstige toepassing.

D.2. Intrekking besluit

Besluit oogheelkunde van 5 april 2004¹ wordt ingetrokken.

D.3. Bekendmaking

1. Dit besluit, alsmede wijziging daarvan, behoeft instemming van de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.
2. In de Staatscourant wordt mededeling gedaan van de vaststelling en wijziging van dit besluit. Daarnaast wordt mededeling gedaan in het officiële orgaan van de KNMG.
3. De mededeling in het officiële orgaan van de KNMG als bedoeld in het tweede lid bevat ten minste de titel van het besluit of wijziging en de datum van inwerkingtreding van het besluit of wijziging.
4. De integrale tekst van dit besluit zal op de website van de KNMG worden geplaatst.

---

¹ Stcrt. 2004, nr. 241

D.4. Inwerkingtreding

1. Dit besluit treedt in werking op 1 januari 2011.
2. Indien de Staatscourant waarin de vaststelling van dit besluit en het instemmingsbesluit, bedoeld in artikel D.3., worden geplaatst, wordt uitgegeven na 31 december 2010, treedt dit besluit in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van de Staatscourant waarin zij worden geplaatst, en werkt zij terug tot en met 1 januari 2011.

D.5. Citeertitel

Dit besluit wordt aangehaald als: Besluit oogheekunde.

Utrecht, 12 april 2010

prof. dr. R.J. Stolker
voorzitter CCMS

mw. mr. V.J. Schelfhout-van Deventer
secretaris colleges

Toelichting

Algemeen

Dit besluit bevat de aanvullende opleidings- en erkenningseisen voor het medisch specialisme oogheelkunde.

Artikelsgewijs

Artikel A.1. Begripsomschrijvingen

Een meer gedetailleerde beschrijving van het profiel van de oogheelkunde is opgenomen in het opleidingsplan.

Artikel A.2. Opleidingsplan

In het Kaderbesluit CCMS is vastgelegd wie een opleidingsplan opstelt en aan welke vereisten een opleidingsplan moet voldoen: het bevat ten minste een beschrijving van de inhoud van de opleiding, van de structuur van de opleiding, van de specialismegebonden competenties etc. Door hier opleiding te omschrijven als de opleiding in de oogheelkunde *die voldoet aan het opleidingsplan*, wordt het opleidingsplan van het Nederlands Oogheelkundig Gezelschap verankerd in de regelgeving van het CCMS. Deze omschrijving laat onverlet dat de opleiding ook aan de algemene eisen van het Kaderbesluit CCMS en van dit besluit moet voldoen.

Artikel B.1. Duur

Dit is een nadere invulling van het bepaalde in artikel B.3., eerste lid, van het Kaderbesluit CCMS. Deze duur is een jaar langer dan het minimum van de aanbeveling van de Union Européenne des Médecins Spécialistes (UEMS) en is conform de minimale duur zoals bedoeld in bijlage V, punt 5.1.3. bij Richtlijn 2005/36/EG betreffende de erkenning van beroepskwalificaties. Aangezien de oogartsendichtheid in Nederland lager is dan in andere Europese landen, dient de oogarts in Nederland meer diagnostische en therapeutische vaardigheden, ook operatief, te beheersen dan zijn collega's elders in Europa, waardoor de opleiding langer is dan elders.

Artikel B.2. Specialismegebonden competenties

De specialismegebonden competenties zijn gebaseerd op het algemene competentieprofiel van de oogarts, zoals beschreven in het Kaderbesluit CCMS. De uitwerking van de competenties voor de (arts in opleiding tot) oogarts is in het opleidingsplan gedaan door middel van Entrustable Professional Activities (EPA). Het opleidingsplan geeft per thema schematisch aan welke EPA's er aan het betreffende thema zijn gekoppeld en werkt die EPA's vervolgens uit in geoperationaliseerde competenties. Hoe de ontwikkeling van een aantal competenties tijdens de opleiding tot oogarts er uit ziet, is vastgelegd in een schema. Vanwege deze uitwerking van de specialismegebonden competenties, is er voor besluit oogheelkunde voor gekozen om ze niet in een bijlage bij het besluit op te nemen maar te verwijzen naar het opleidingsplan (lid 2).

Artikel B.3. Structuur van de opleiding

De opleiding oogheelkunde bestaat uit een inleidend onderdeel, het thema 'Inleiding tot de oogheelkunde' en vervolgens een negental onderdelen waarin de thema's van artikel B.4. worden behandeld. Het moment waarop en de volgorde waarin deze negen onderdelen is in zoverre vrij, dat het onderdeel 'De patiënt met cataract-2' pas wordt gevolgd nadat de eerste drie opleidingsjaren zijn gevolgd.

In het kader van zijn verzoek tot (hernieuwde) erkenning aan de MSRC zal de opleider moeten laten zien op welke wijze hij de door hem verzorgde onderdelen (thema's) in zijn opleidingsinrichting vormt geeft (dmv. een lokaal of regionaal opleidingsplan). Deze verplichting volgt uit het kaderbesluit. De aios die vervolgens bij hem in opleiding gaat, zal een opleidingsschema moeten overleggen dat overeenstemt met het lokale plan.

Lid 4: Wetenschappelijk onderzoek wordt gestimuleerd in alle onderdelen van de opleiding maar kan ook geconcentreerd worden in een apart onderdeel 'wetenschappelijk onderzoek'. Tijdens dit onderdeel wordt gestreefd naar een presentatie tijdens de jaarvergadering van het NOG en een internationaal artikel. Voor de aios die hiervan gebruik maakt zal dit onderdeel in een individueel opleidingsplan nader moeten worden uitgewerkt in competenties, leermiddelen, toetsing, bekwaamheidsniveau, duur, etc.

Artikel B.4. Inhoud van de opleiding

De inhoud van de opleiding wordt beschreven aan de hand van tien thema's. De thema's zijn in themakaarten uitgewerkt waarbij per thema is aangegeven het doel, de methode, de toetsing en over welke kennis en vaardigheden de aios dient te beschikken.

Artikel B.5. Plaats van de opleiding

Lid 3: Uiteraard moet het betreffende zelfstandig behandelcentrum voldoen aan de erkenningseisen van dit besluit en het Kaderbesluit CCMS, w.o. beschikken over een samenwerkingsovereenkomst voor het resterende deel van de opleiding.

Artikel B.6. Specialismegebonden toetsing en beoordeling

De voor alle aios verplichte toetsinstrumenten zijn de KPB, de CAT en de kennistoets. Deze toetsinstrumenten zijn opgenomen in het Kaderbesluit CCMS. Onder kennistoets wordt voor de oogheelkunde verstaan de verplichte jaarlijkse landelijke centrale en schriftelijke toets. Per specialisme kunnen daarnaast ook andere instrumenten worden gebruikt. In het opleidingsplan wordt door middel van een toetsmatrix aangegeven wanneer welk toetsinstrument in de opleiding tot oogarts wordt gehanteerd.

Lid 2: Het Reglement is als bijlage opgenomen in het opleidingsplan. Daarin wordt beschreven op welk moment de mondelinge introductietoets (ook wel beginnerstoets genoemd) wordt afgelegd en wat wordt behandeld. Met betrekking tot de jaarlijkse landelijke toetsen geeft het Reglement een gedifferentieerd stelsel van voldoende/ onvoldoende examens inclusief herkansing. Het is aan de opleider en niet aan de examencommissie om een (integraal) oordeel te vellen over de (on)geschiktheid van de aios om de opleiding voort te zetten en af te ronden conform de opleidingseisen. Dat betekent dat een met een onvoldoende behaald examen niet de enige reden kan zijn om de opleiding te beëindigen.

Artikel B.7. Verplichtingen aios

Lid 1: De praktische begeleiding van slechtziende patiënten vindt plaats bij alle thema's van artikel B.4. en gedurende de gehele opleiding. Om kennis te maken met de specifieke setting van een instelling voor slechtzienden, zal de aios gedurende de opleiding ten minste één dag doorbrengen in een dergelijke instelling. De theoretische aspecten van slechtziendheid worden bestudeerd in het kader van en geëxamineerd bij de landelijke toets, deel optica/Low Vision.

Lid 2 en 3: De verplichtingen voor de aios oogheelkunde zijn een nadere uitwerking van de voor alle aios geldende verplichting tot het bijwonen van de wetenschappelijke vergaderingen en van de verplichting om ten minste één voor de opleiding relevant internationaal congres bij te wonen die op grond van het kaderbesluit voor alle aios.

Artikel C.1. Eisen opleidingsinrichting

In artikel B.5. is opgenomen dat een deel van de opleiding, te weten het onderdeel 'de patiënt met een cornea of conjunctiva aandoening' (thema 5) kan plaatsvinden in een zelfstandig behandelcentrum (ZBC). Volgens het Kaderbesluit CCMS dienen de voor de opleiding tot oogarts samenwerkende inrichtingen ook in dat geval een samenwerkingsovereenkomst op te stellen. Is sprake van een bestuurlijke opleidingseenheid dan dienen de instellingen gezamenlijk te voldoen aan de eisen van artikel C.1. van dit besluit en daarnaast aan de algemene erkenningseisen van het kaderbesluit.